

НАУКОВА ТА ОСВІТНЯ ДИПЛОМАТІЯ: ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ

Культурна дипломатія – важлива частина публічної дипломатії, іміджевої сфери зовнішньої політики держави, що має на меті посилення її позитивного сприйняття у світі засобами культури та мистецтва. Це внесок, який спільно роблять державні та громадські культурні інституції, митці, культурні діячі та експерти у привабливість, безпеку та добробут країни, порозуміння та довіру до її громадян у світі. Не зважаючи на відносно недавнє утвердження самого терміну, культурна дипломатія вкоренилася у зовнішньополітичну практику досить давно. Представники різних соціальних груп і прошарків – дослідники, вчені, митці та комерсанти, ще на початках формування міжнародних відносин діяли як неформальні чи культурні дипломати. Важливими складниками культурної дипломатії є освіта і наука країни. Стан освітньо-наукової галузі, вплив учених і педагогів у розвитку позитивного іміджу держави важко переоцінити. Саме завдяки зв'язкам у окреслених сферах, досягненням науково-технічного, соціального, культурного й гуманітарного поступу будь-яке суспільство може популяризувати свої цінності у всьому світі.

Мета статті – дослідити надбання розвинених країн у просуванні культурної, а зокрема наукової й освітньої дипломатії, а також оцінити стан даної сфери в Україні. Адже в умовах кризи, культурна дипломатія України набуває стратегічного значення: держава бореться проти російської агресії, і попри невичерпність культурного розмаїття та привабливості, ми опинились у фокусі міжнародної уваги через політичні та економічні проблеми. Гібридна агресія Росії, війна на Сході України, економічна криза, брак фінансування культурного сектора й відсутність скоординованої державної політики з просування української культури за кордоном створюють неабиякі виклики для культурних менеджерів. Важливість розвитку культурної дипломатії полягає в тому, що суспільство відіграє провідну роль разом із органами влади, які розвивають міждержавну співпрацю, створюють мережі комунікації між представниками різних культурних, освітніх, мистецьких напрямів різних країн. Культурна дипломатія перш за все сприяє формуванню громадської думки щодо певної держави, закладає фундамент для подальшої співпраці, сприяє позитивному ставленню до інших народів та допомагає долати негативні стереотипи. Аудиторія громадської дипломатії є дуже широкою, вона охоплює різні верстви суспільства. Основними суб'єктами української культурної дипломатії є інститути державної влади, неурядові організації, громадські активісти, українські митці, журналісти, науковці, студенти, політики.

Методологія. У процесі написання статті, були використані принципи синтезу та аналізу для збору та співставлення інформації щодо стану культурної дипломатії у різних країнах світу, метод порівняння – для визначення спільних та відмінних рис проведення освітньо-наукової дипломатії у світі, аналітичний та дидактичний методи – для виокремлення позитивного досвіду культурної дипломатії в інших країнах, вартості імплементації в українських реаліях.

Наукова новизна роботи полягає у спробі сконцентрувати доступну інформацію про науково-освітній рівень культурної дипломатії та узагальнити можливості політики «м'якої» сили в науковому просторі для популяризації державних надбань на міжнародній арені. Культурна дипломатія в Україні є лише на початку процесу інституалізації та пошуку ефективних моделей співпраці між різними державними та громадськими інститутами, бізнесом та креативними індустріями. Водночас культурна політика у країнах ЄС, хоча й виведена у пріоритети, наразі зазнає модернізації, пошуку нової спільної стратегії, яка б відповідала сучасним глобальним політичним викликам. Україна має бути чутливою до цих трансформацій та активно брати у них участь, пропонувати власні

позитивні практики та концепти. Інтелектуальна роль експертних середовищ у цьому процесі стратегування є фундаментальною.

Висновки. Таким чином, розвиток культурної дипломатії, а відтак і наукової, передусім, залежить від того, як будується культурна політика держави. Вона має стимулювати розвиток культурної й освітньої сфери, сприяючи створенню якісного і конкурентоспроможного продукту.

Складовою культурної політики має бути промоція культури і науки держави, яка, з одного боку, просуватиме культурний продукт на нові ринки, а з іншого – стимулюватиме його високу якість. Очевидно, що питання якості культурного контенту залежить від його цільової аудиторії. Тому серед пріоритетних напрямів розвитку та інституалізації культурної дипломатії – системне впровадження моніторингових і аналітичних досліджень щодо сприйняття України у світі та попиту на український культурний продукт у окремих країнах. Це ґрунтовна робота, яка передбачає відстеження культурних подій української сторони за кордоном для подальшого аналізу і прогнозування.

Збільшення кількості культурних проєктів, програм, днів української культури за кордоном, друкованих і електронних видань, телепередач виправдають себе як засіб підвищення інтересу закордонної громадськості до української культури. Посилення ролі прямих зв'язків між установами культури та закладами освіти також має позитивно впливати на вибудовування освітньої й наукової ланок культурної дипломатії. Повною мірою не оціненим елементом є активна участь в культурних обмінах бізнес сектору. Його представники розвивають багатопланові контакти із зарубіжними партнерами, включаючи реалізацію масштабних проєктів. Однак у даний період Україна значно програс на тлі активних дій зарубіжних партнерів. Провідні світові держави розглядають даний аспект в якості одного із рушійних стратегічних напрямків зовнішньої політики.

Складовою частиною нової міжнародної культурної політики України мають стати державні, бізнес та неурядові організації і навчальні заклади, окремі митці і діячі, поки що розрізнені. Однак, вони мають об'єднати свої зусилля та налагодити взаємодію. Дієва стратегія в галузі культури стане орієнтиром для ефективної реалізації завдань, що ставить перед нами сьогодні. Зовнішня культурна політика з урахуванням ролі культури дасть змогу надати додаткову динаміку двостороннім відносинам із зарубіжними країнами на даному напрямку та ліквідувати неузгодженість на національному рівні, збільшити туристичну привабливість держави та активізувати реалізацію Україною своїх інтересів на міжнародному рівні.

Ключові слова: культурна дипломатія, наукова дипломатія, освітня дипломатія.

Постановка проблеми. Місце та роль тої чи тої держави в сучасній системі міжнародних відносин залежить не лише від її економічних чи військових ресурсів, а й від духовного потенціалу, культурної спадщини, освітніх традицій, що можуть бути значним каталізатором у досягненні зовнішньополітичних цілей. Саме тому, міжкультурний діалог є вагомим складовим розв'язком розвитку відносин між державами. Культурна дипломатія держави, у першу чергу, повинна ретранслювати культурні запити суспільства, слідувати за сучасними світовими тенденціями, сприяти культурному розвитку та генерувати нові ідеї. Досвід демонструє, що міжкультурна комунікація є потужним засобом лобювання національних інтересів, а залучення до неї освіти й науки значним чином сприяє досягненню поставлених цілей.

Культурна дипломатія – це складова концепції так званої «м'якої сили», що на відміну від «жорсткої сили», має здатність «перекоувати через культуру, цінності та ідеї» [8]. Це переконання знайшло відображення у розробника теорії «м'якої сили», відомого американського політолога Джозефа Ная. Сьогодні спостерігаємо, як культура – основний «інгредієнт» «м'якої сили», набуває все більшого значення та впливу у формуванні як міжнародних і міждержавних, так і внутрішніх суспільних процесів. Культурна дипломатія завжди відігравала важливу роль у відносинах великих європейських країн із зовнішнім світом тому, що «економічна та військова потужність може забезпечити їй провідні позиції на міжнародній арені, але цього недостатньо, щоб завоювати серце та погляди світової спільноти» [9].

Основні результати дослідження. Значна роль у міжкультурному діалозі належить узгодженості дій державного, приватного й суспільного секторів. Про тісні взаємозв'язки між ними свідчить, перш за все, наявність у структурах зовнішньополітичних відомств більшості держав спеціальних підрозділів, які займаються питаннями культурних зв'язків. Наприклад, складовою дипломатичних установ є такі недержавні структури: Британська Рада, Французький, Польський, Шведський, Гете інститути, Чеський культурний центр тощо. Діяльність цих інститутів тісно пов'язана з культурною дипломатією. Вагомо, що вони розглядають культурні зв'язки не як доповнення до економічних і політичних, а як визначальний чинник зовнішньополітичних інтересів своєї держави. Так, США витрачають на зовнішню культурну політику мільярди доларів, Німеччина – сотні мільйонів євро, а Велика Британія – сотні мільйонів фунтів стерлінгів.

Лідером культурної дипломатії є США. Важливим інструментом культурної дипломатії США є програми культурних та академічних обмінів, гранти, спрямовані, передусім, на поширення американських цінностей, культури та науки [10].

Успіх британської моделі культурної дипломатії пов'язаний з престижністю британської освіти, важливою роллю Великобританії у світовій історії та культурі. У цій країні культурну дипломатію здійснюють кілька державних і недержавних структур, серед яких – Міністерство іноземних справ і співдружності націй, Міністерство міжнародного розвитку, Рада національної безпеки, Міністерство культури, Британська рада. Британську раду засновано за ініціативи Міністерства іноземних справ у 1934 р. (British Council) [6]. Ця інституція є ефективним засобом поширення інформації про країни й позитивного сприйняття зовнішньої політики цієї держави та її системи освіти, просування мови, налагодження міжкультурного діалогу.

Наприкінці 1970-х років німецький уряд проголосив культуру важливою складовою зовнішньополітичної стратегії держави, яка «має допомагати політичній інтеграції Європи в її культурному вимірі», а німецьку культурну дипломатію – складовою євроінтеграційної політики держави. Важливим напрямом діяльності стало розширення культурної присутності у країнах «третього світу» [3].

Важлива складова зовнішньої культурної політики Німеччини, яку реалізує Інститут Гете, – встановлення політичних та економічних зв'язків із державами Азії та Африки через політику міжкультурного співробітництва з діаспорою у Німеччині та розширення зарубіжної культурної присутності у країнах, вихідці з яких становлять найбільший відсоток іммігрантів цієї країни.

Серед інших важливих установ, що опікуються культурною дипломатією в ФРН, виділяють Deutsche Akademische Austauschdienst (DAAD), Alexander von Humboldt-Stiftung (AvH), Inter Nationes (IN) та Institut for Auslandsbeziehungen (IfA), які відповідають за міжнародні програми наукових досліджень, обмін студентами, міжкультурний діалог з іншими країнами, міжнародний культурний та інформаційний обмін, тобто за сфери, які відіграють важливу роль у зовнішній культурній діяльності Німеччини.

Серед ключових завдань сучасної культурної дипломатії більшість дослідників виділяють:

- формування іміджу держави;
- розвиток зовнішньої політики;
- реформування внутрішньої культурної політики держави, її модернізацію та актуалізацію [2].

Ці завдання відображають і основну мету політики культурної дипломатії в сучасній Україні. Важливим є забезпечення системної роботи українських культурних ініціатив за кордоном, формування позитивного образу України та її громадян, налагодження та формування нових міжнародних культурних комунікацій.

В Україні на державному рівні культурну дипломатію здійснює Міністерство культури і туризму, Міністерство закордонних справ, Міністерство освіти і науки, Державний комітет телебачення і радіомовлення України, неурядові громадські організації і приватні особи. У 2015 р. започатковано Перший форум культурної дипломатії України, що його ініціювало Міністерство закордонних справ України. Також при МЗС України створено Управління публічної дипломатії, до складу якого увійшли три відділи – культурної дипломатії, іміджевих проєктів та зв'язків із медіа. Головний акцент сьогодні робиться на промоції українського кіно, проведенні фотовиставок, зустрічей із українськими письменниками, науковцями тощо. Пріоритетними напрямками української культурної дипломатії визначено країни ЄС, США та Канаду [1].

Важливу роль у розвитку української культурної дипломатії відіграють представники української діаспори, зокрема, створені ними науково-освітні, академічні, молодіжні, релігійні, культурні організації. Українці за кордоном культурно, інформаційно, політично впливають та сприяють формуванню позитивного іміджу української держави. У багатьох державах з ініціативи української діаспори створені українські центри, які сприяють розвитку міждержавної співпраці наприклад, Український національно-культурний центр (м. Прага), Український інституту в Швеції.

Важливою необхідністю залишається прийняття Державної програми розвитку культурних зв'язків із закордонним українством. Особливе значення має розвиток внутрішнього вектора культурної дипломатії («domestic public diplomacy»), який спрямований на формування внутрішньополітичного діалогу засобами культури. Особливо це актуально в сучасних умовах конфлікту на Сході України. Практика показує, що спільні культурні ініціативи сприяють подоланню конфліктів, залученню до співпраці митців, діячів культури та інтелектуалів із різних регіонів України. З початку війни на Сході України українські митці, освітяни, громадські діячі організували багато культурницьких заходів у громадах, які зазнали впливу збройного конфлікту. Культурна дипломатія сприяє співпраці, трансформації окремих акцій культурної дипломатії у системну роботу у громадах, залучення до цих ініціатив широкої аудиторії, розвитку публічних, громадських просторів, які можуть стати майданчиками як для мистецьких ініціатив, так і для діалогу у суспільстві. Культурна інтеграція та співпраця між регіонами України є важливим напрямом сучасної політики держави [4].

Однак сьогодні відсутня послідовна позиція держави щодо впровадження політики культурної дипломатії, їй бракує інструментарію, стратегії та інституційних засад. Водночас можна констатувати,

що запит на політику культурної дипломатії вже сформовано, як і горизонталь для її впровадження. Тому найближчим часом важливо об'єднати всі ініціативи в єдиному координаційному центрі для напрацювання документів, які комплексно відображатимуть засади політики культурної дипломатії України.

Міністерство закордонних справ вперше в історії України розробило і затвердило Стратегію публічної дипломатії на 2021–2025 рр. Стратегія публічної дипломатії [5] окреслює мету, завдання, ключові напрями діяльності у відповідній сфері на середньостроковий період, забезпечуючи синергію дипломатичної та культурної політики, розроблена в контексті Концепції зовнішньої політики України та відображає її основні положення.

Окрім чітких та вимірюваних цілей і завдань, документ визначає сім основних напрямів публічної дипломатії: економічний; експертний; культурний; науково-освітній; цифровий; спортивний; кулінарний [5].

Примітно, що у Стратегії МЗС України на 2021–2021 рр. з'явився термін «науково-освітня дипломатія», означений як напрям публічної дипломатії, що допомагає побудувати міцні партнерські відносини з іншими країнами завдяки науково-освітньому обміну; вирішувати глобальні, регіональні та національні виклики з використанням наукових здобутків; формувати зовнішньополітичні рішення з урахуванням фактичних даних.

Освіта й наука є важливими факторами культурної дипломатії. Наука – це середовище, вільне від впливу політичних ідеологій, де можна обмінюватися ідеями, незважаючи на культурні, національні та релігійні відмінності. Наукові цінності – раціональність, об'єктивність та універсальність – однакові у всьому світі. Політики і вчені все частіше сходяться на думці, що саме ці цінності можуть сприяти поліпшенню відносин між країнами і встановленню довіри. Одночасно наука – це ресурс «м'якої сили».

Поняття «наукова дипломатія» з'явилося порівняно нещодавно і зараз виокремлюється як самостійний напрям зовнішньої політики держави. Вплив окремо взятої країни на міжнародній арені багато в чому визначається саме досягненнями науково-технічного прогресу, можливого тільки в умовах міжнародної співпраці та вільного потоку ідей. Тому важливо, щоб наукові та дипломатичні наміри були прозорими для уникнення маніпулювання наукою в політичних цілях і неприпустимою політизацією науки.

Мета наукової дипломатії полягає у сприянні поглибленню міжнародної співпраці в галузі науки і освіти. У нерозривному зв'язку з науковою розглядається освітня дипломатія, адже для більшості сучасних університетів, які є основними суб'єктами освітньої дипломатії, успішне функціонування можливе лише у нерозривному поєднанні наукової, освітньої та комерційної діяльності.

Освітня дипломатія передбачає визначення нового змісту відносин та місії організаційної культури в закладі освіти, зорієнтована на сучасні потреби педагогів, учнів, батьків, держави і суспільства, міжнародну мобільність студентів, викладачів, співробітників університетів, зростання інтересу закладів освіти до залучення іноземних студентів, оптимальне поєднання всіх потреб в єдине культурно-освітнє ціле, яке є живим організмом із гуманістичними принципами та толерантними правилами.

Існує декілька визначень поняття «освітня дипломатія». Найбільш вдалим, на нашу думку, є твердження, що освітня дипломатія – це засіб формування іміджу закладу освіти та можливість показати Україну світу за допомогою інтелектуального потенціалу та професіоналізму [3].

Виокремлюють такі функції освітньої та наукової дипломатії:

- пропаганда цінностей через їхнє вивчення та дослідження;
- інформаційна функція, що покликана інформувати і навчати;
- розвиток взаємовідносин, що вдало виконується в університетах, де навчаються представники різних країн;
- просування позитивного сприйняття культури та національної ідентичності через освіту;
- гарантування національної безпеки, що є доповненням до політичної функції публічної дипломатії.

Вимірами роботи суб'єктів публічної дипломатії у сфері науково-освітньої дипломатії є:

- просування освітнього потенціалу України;
- сприяння залученню іноземних студентів до навчання в Україні;
- просування України як сприятливої країни для розвитку глобальних талантів;
- популяризація науково-технічних досягнень України;
- підтримка міжнародної співпраці в галузі освіти та науки;
- сприяння проведенню спільних міжнародних досліджень, наукових та освітніх обмінів, програм мобільності вчених і студентів.

У нашій державі наявна розгалужена мережа закладів вищої освіти, які мають досить серйозні міжнародні зв'язки та великий потенціал для впливу на зарубіжні аудиторії – через іноземних студентів, політиків, дипломатів, науковців, освітян зарубіжних країн тощо. Міжнародна університетська співпраця є безперечно найбільш ефективною формою науково-освітньої дипломатії. Українські заклади вищої освіти відіграють суттєву роль у міждержавних відносинах, особливо це підкреслює та посилює факт

присутності національних меншин у регіонах розміщення навчальних закладів, вивчення мови, історії, культури, контакти закладів вищої освіти із установами, організаціями країн походження національних меншин тощо.

Міністерство освіти і науки України ставить завдання українським вишам щодо залучення додаткового фінансування на розвиток науки, матеріально-технічної бази, участь у міжнародних програмах мобільності студентів й викладачів через програми, фінансовані ЄС, іншими фондами та міжнародними організаціями.

Існують певні канали наукової й освітньої дипломатії, до яких включаємо:

– цифрові: вебсайти, соціальні мережі, YouTube-канали, особисті блоги, влоги, платформи eLearning;

– медійні: локальні та міжнародні, всеукраїнські, регіональні ЗМІ – ТБ, радіо, онлайн, друковані.

– івенти: заходи, події.

Інструментарій такої дипломатії достатньо різноманітний:

– наукові дослідження;

– участь у міжнародних конференціях, семінарах;

– наукові зустрічі, організовані однією із сторін;

– обмін викладачами для читання лекцій і консультацій;

– розробка спільних курсів;

– публікація результатів наукових робіт у періодичних виданнях;

– обмін науковою літературою;

– організація спільних культурних заходів;

– подання спільних проєктів на здобуття зовнішніх грантів;

– обмін викладачами/студентами/науковими співробітниками;

– навчання за програмами подвійного диплома;

– семестрове навчання [7].

Висновки. Ураховуючи те, що науковий і освітній потенціал для розвитку культурної дипломатії розкритий в Україні не повністю, варто зосередитися на вирішенні низки питань:

1) Формування власної моделі міжнародної діяльності, що охоплює співпрацю з міністерствами освіти, дипломатичними й консульськими установами, органами місцевого самоврядування, меріями міст, закладами освіти, фондами, державними та громадськими організаціями зарубіжних країн.

2) Створення у структурі кожного університету відповідного відділу з реалізації стратегії міжнародної діяльності університету. Його робота має бути зорієнтована на розвиток, розширення та зміцнення міжнародних зв'язків та авторитету університету у світовому освітньому та науковому співтоваристві. А саме:

– налагодження міжнародних зв'язків з іноземними партнерами (університетами), організаціями, асоціаціями, науковими установами через укладення двосторонніх або багатосторонніх угод про співпрацю;

– організація, координація та контроль міжнародних програм та академічної мобільності університету;

– організаційний та документаційний супровід закордонних стажувань, міжнародних програм обміну, «подвійного диплома» тощо;

– інформування про міжнародні наукові та освітні грантові програми, проєкти, фонди, стипендії;

– організація візитів і прийомів іноземних фахівців та делегацій;

– ведення звітності результатів міжнародної діяльності університету.

3) Розширення академічної мобільності університету, його інтеграція у світовий та європейський освітньо-науковий простір шляхом залучення студентів, аспірантів, професорсько-викладацького складу, науковців у міжнародних проєктах, програмах і наукових дослідженнях.

Загалом академічна мобільність передбачає залучення учасників освітнього процесу університету до освітнього процесу іншого закладу вищої освіти (наукової установи) в Україні або поза її межами, проведення наукових досліджень із можливістю перезарахування в установленому порядку освоєних навчальних дисциплін.

Право на академічну мобільність може бути реалізоване на підставі міжнародних договорів про співпрацю в галузі освіти та науки, міжнародних програм і проєктів, договорів між українськими чи закордонними закладами вищої освіти (науковими установами), їх основними структурними підрозділами, а також може бути реалізоване учасником освітнього процесу з власної ініціативи, на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.

За місцем реалізації права на академічну мобільність вона поділяється на внутрішню та міжнародну. Міжнародна академічна мобільність – участь представників освітнього процесу університету у навчальній, науково-педагогічній чи науковій діяльності закордонного закладу вищої освіти, наукової установи, організації упродовж певного періоду. Оптимальним терміном вважається семестр або один академічний рік. Програми академічної мобільності повинні відповідати напрямом освітньої діяльності університету.

4) Організація освітнього процесу в університеті має відбуватися відповідно до сучасних стандартів якості освіти, що, зокрема, ініціюють розвиток міжнародної співпраці університетів та процесу інтернаціоналізації вищої освіти. Так, за сприяння Британської Ради в Україні понад 20 українських закладів вищої освіти отримали гранти на ознайомчі візити та партнерську співпрацю з британськими університетами в різних сферах.

5) Заохочення до наукових досліджень, через формування в університетах наукових шкіл, наукових підрозділів, штатних наукових працівників, науково активного студентства, адже наука в університетах є важливим сегментом науки в державі. Університетська наука має три важливі напрями для застосування:

- використання останніх досягнень науки у формуванні адекватного змісту освіти (нові підручники, навчальні посібники, спеціальності та освітньо-професійні програми);
- підготовка наукових кадрів через діяльність аспірантури та докторантури;
- джерело отримання нових знань, база новітніх інноваційних освітніх технологій.

6) Системність та скоординованість зусиль у напрямі розвитку освітньої та наукової дипломатії університету задля поліпшення якості вищої освіти; підвищення ефективності наукових досліджень; збагачення індивідуального досвіду учасників освітнього процесу шляхом знайомства з іншими моделями створення та поширення знань; підвищення конкурентоздатності як випускників, так і університету в цілому на українському та міжнародному ринках освітніх послуг і праці; формування позитивного іміджу серед українських і закордонних закладів вищої освіти. **Перспективними** вбачаємо конкретизацію напрямів реалізації дипломатії.

References

1. Атаманенко А. Роль закордонних українців в українській публічній та культурній дипломатії: історичний і сучасний аспекти. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичні науки»*. 2019. Вип. 29. С. 54–65.
Atamanenko, A. (2019). Rol zakordonnykh ukrainsiv v ukrainskii publichniі ta kulturnii dyplomatii: istorychnyi i suchasnyi aspekt [The role of foreign Ukrainians in the Ukrainian public and culture diplomacy: historical and modern aspects]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriia «Istorychni nauky» – Bulletin of National university «Ostroh Academy». Series «Historical Sciences»*, 29, 54–65.
2. Висоцький О. Ю. Публічна дипломатія: конспект лекцій. Частина I. Дніпро : СПД «Охотнік», 2020. 56 с.
Vysotskyu, O. (2020). Publichna dyplomatii: konspekt lektsiy [Public diplomacy: lecture notes]. Part 1. Dnipro, Ukraine : SPD «Okhotnik».
3. Освітня і наукова дипломатія в глобальному вимірі: Матеріали Весняної академічної школи Буковель, 2021. URL : <http://www.uaace.org/wp-content/uploads/2021/04/Duplomatia.pdf>
Osvitnia i naukova dyplomatiiia v hlobalnomu vymiri: Materialy Vesnyanoi akademichnoi shkoly Bukovel 2021 [Educational and scientific diplomacy in global dimention: Materials of the spring academic school Bukovel 2021]. Retrieved from <http://www.uaace.org/wp-content/uploads/2021/04/Duplomatia.pdf>
4. Політика культурної дипломатії: стратегічні пріоритети для України: зб. наук.-експерт. матеріалів / за заг. ред. О. П. Розумної, Т. В. Черненко. К. : НІСД, 2016. 92 с. (Сер. «Гуманітарний розвиток», вип. 5).
Rozumna, O. P., and Chernenko, T. V. (Ed.). (2016). Polityka kulturnoi dyplomatii: stratehichni priorytety dlia Ukrainy: zbirnyk naukovo-ekspertnykh materialiv [Policy of cultural diplomacy: strategic priorities for Ukraine: collection of scientific materials: edited by]. Kyiv, Ukraine: NISD.
5. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки. URL : <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/public-diplomacy-strategy.pdf>
Stratehiia publichnoi dyplomatii Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy na 2021-2025 roky [Strategy of public diplomacy by the Ministry of foreign affairs of Ukraine for 2021-2025]. Retrieved from <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/public-diplomacy-strategy.pdf>
6. British Council. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org>
7. Leonard M., Stead C., Smewing C. (2002) Public diplomacy. London: The Foreign Policy Centre. P. 22-137.
8. Nye, Joseph S. Jr. (2004) Soft Power: The Means to Success in World Politics, Public Affairs.
9. Nye, Joseph S. Jr. (2011) The Future of Power, Public Affairs
10. U.S. National Strategy for Public Diplomacy and Strategic Communication / Strategic Communication and Public Diplomacy Policy Coordinating Committee (PCC) Released June 2007. 4–34 p.

Makhynia N.

ORCID: 0000-0001-8641-6602

Doctor of Pedagogical sciences, Associated Professor,
 Dean of the humanitarian technologies department,
 Cherkasy State Technological University
 (Cherkasy, Ukraine), E-mail: natalymakhynia@gmail.com

SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL DIPLOMACY: INFLUENCING POSITIVE IMAGE OF THE STATE

Cultural diplomacy is a very important part of public diplomacy, image sphere of the country foreign policy aimed to strengthen its positive view in the world by means of culture and arts. It's the common contribution of governmental and non-governmental institutions, artists, and experts to the security and well-being of the country, understanding and trust towards its citizens in the world. Being a new term, cultural diplomacy came into foreign practice long time ago. Since the very old days, representatives of numerous social groups – scientists, researchers, artists, businessmen – have been acting as informal or cultural diplomats.

Science and education are important parts of cultural diplomacy. The influence of educators and investigators on the development of positive image for the state abroad is priceless. Owing to the connections in the field, technological progress, cultural, social, humanitarian development, any society can promote its values worldwide.

***The aim of the article** is to study the practice of developed countries in promoting cultural, namely scientific and educational, diplomacy; to evaluate the state of the sphere in Ukraine. Domestic cultural diplomacy is of strategic importance now, when the country is struggling against Russian aggression and economic crisis. In spite of limitless cultural diversity, we are in focus of international attention due to political and economic problems. Absence of coordinated state policy in promoting Ukrainian culture abroad is a serious challenge for our cultural managements. Society, state institutions play an important role in international cooperation, creating the net of communication between different cultural, artistic, educational areas. It helps to create public opinion about a state, gives rise to further cooperation, overcomes negative stereotypes.*

The subjects of Ukrainian cultural diplomacy are governmental institutions, non-governmental organizations, public activists, artists, journalists, scientists, students, politicians.

***Methodology.** The principles of synthesis and analyses were used in the process of writing the article in order to collect and compare the information on the state of cultural diplomacy in different countries; method of analogy – to find common and different features in scientific and educational diplomacy in the world; analytical and didactical methods – to distinguish positive experience in cultural diplomacy abroad to implement it in Ukrainian reality.*

***Scientific novelty** of the work is in trying to concentrate on the available information of the state in scientific and educational diplomacy and to generalize all the possible tools for the soft power in educational sector for popularizing country's heritage among other cultures. Cultural diplomacy is the new term for Ukrainian policy and in search for effective cooperating models between formal institutions and informal organizations, businesses and creative agencies. Meanwhile, cultural policy in European Union is in priority, but looking for the new common strategy to confront global political challenges. Ukraine should be sensitive to those transformations and actively participate in them, offering its own positive practices and concepts.*

***Conclusions.** Therefore, development of cultural diplomacy, namely in science and education, first of all depends on the cultural policy of the country. It should encourage the competitive product of high quality. For that reason, the priority ought to be given to the system implementation of monitoring and analytical research in this field to support Ukraine abroad and promote Ukrainian cultural and educational product in other countries.*

This conscientious work implies monitoring Ukrainian events worldwide to further analyses and forecasting. Larger amount of cultural projects, mass media, TV programs can rise the foreign interest towards Ukraine.

So far, our country falls behind progressive traditions of cultural diplomacy. That's why, our main goal is to make it the priority in foreign policy.

Key words: cultural diplomacy, scientific diplomacy, educational diplomacy.

Стаття надійшла до редакції 12.04.2021

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор К. М. Гнезділова